

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Fijałkowska
Sędziowie:	SA Jacek Nowicki (spr.) SA Mikołaj Tomaszewski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2012 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Powiatu (...)**

przeciwko **Powiatowi (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 30 kwietnia 2012 r., sygn. akt I C 47/08

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- zasądza od pozwanego na rzecz powoda 843.669,12 zł (osiemset czterdzieści trzy tysiące sześćset sześćdziesiąt dziewięć złotych dwanaście groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 17 września 2007 r. do dnia zapłaty,
- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 45.622,86 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 47.584 zł tytułem zwrotu

kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

/-/ J. Nowicki /-/ E. Fijałkowska /-/ M. Tomaszewski

UZASADNIENIE

Powód Powiat (...) wniósł pozew przeciwko pozwanemu Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w likwidacji we W. domagając się zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 543.669,12 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 września 2007r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z 30 kwietnia 2012r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej we W. zawarł w dniu 27 kwietnia 2000r. umowę kredytową z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W.. Na mocy tej umowy (...) udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie 600.000 zł na okres do dnia 31 marca 2003r. z przeznaczeniem na wydatki związane z prowadzeniem bieżącej działalności.

W grudniu 2001r. Powiat (...) zwrócił się do (...) S.A. Oddział w G. o wyrażenie zgody na przejęcie poręczenia kredytu udzielonego (...) we W. przez mający powstać z dniem 1 stycznia 2002r. Powiat (...). Bank nie wyraził na to zgody.

W dniu 1 stycznia 2002r. został utworzony Powiat (...).

W związku z powstaniem nowego powiatu w dniu 14 stycznia 2002r. Powiat (...) zawarł z Powiatem (...) umowę w sprawie ustalenia podziału zobowiązań środków finansowych oraz mienia ruchomego i nieruchomości.

W załączniku nr(...) do tej umowy strony m.in. ustaliły, że Powiat (...) przejmie dług w postaci poręczenia kredytu obrotowego, udzielonego przez (...) Oddział w G. dla (...) we W. w wysokości 720.000 zł.

W kwietniu 2002r. Powiat (...) skierował do pozwanego pismo w sprawie braku realizacji umowy z dnia 14 stycznia 2002r. w zakresie umowy poręczenia kredytu obrotowego dla (...) we W. udzielonego przez (...), wzywające Powiat (...) podjęcia stosownych działań.

W 2002r. Powiat (...) i (...) prowadziły też rozmowy w sprawie przejęcia Szpitala przez Powiat (...) jednak nie doszło do porozumienia.

(...) we W. nie spłacił udzielonego mu przez (...) SA kredytu w terminie. W związku z tym Powiat (...) – jako poręczyciel umowy kredytu – w dniu 2 kwietnia 2003r. wpłacił na rzecz (...) SA kwotę 605.949,84 zł.

Następnie Powiat (...) w dniu 29 kwietnia 2003r. skierował do powoda wezwanie do zapłaty, powołując się na treść umowy z dnia 14 stycznia 2002r.. Powód nie uścił wskazanej w wezwaniu kwoty.

Dnia 11 września 2003r. Powiat (...) wystąpił przeciwko Powiatowi (...) z pozwem o zapłatę domagając się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego kwoty 605.949,84 zł z ustawowymi odsetkami.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 30 czerwca 2005r. powództwo zostało oddalone. Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił powyższy wyrok i zasądził od Powiatu (...) na rzecz Powiatu (...) kwotę 605.949,89 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 kwietnia 2003r. oraz kwotę 12.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007r. oddalono skargę kasacyjną Powiatu (...).

W dniu 18 maja 2006r. powód zapłacił Powiatowi (...) zasądzoną wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu kwotę 843.669, 12 zł należność główną z odsetkami.

W dniu 26 kwietnia 2006r. Powiat (...) podjął uchwałę o likwidacji Samodzielnego Publicznego zakładu opieki Zdrowotnej we W.. Termin zakończenia czynności likwidacyjnych wyznaczono – nie później niż do dnia 31 grudnia 2010r.

W dniu 13 września 2007r. powód wezwał (...) we W. w likwidacji do zapłaty kwoty 856.269,12 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 lipca 2006r.

W przejętych przez likwidatora K. F. dokumentach finansowych dotyczących (...) we W. nie figurowała wierzytelność Powiatu (...) z tytułu kredytu z dnia 27 kwietnia 2000r.

Po spłacie kredytu w księgach finansowych Powiatu (...) nie odnotowano też wierzytelności wobec (...) i wobec Powiatu (...). Nie miało miejsca potwierdzenie sald, ani między powiatami, ani między (...)

Powiat (...) nie zwracał się do(...) z roszczeniem regresowym.

Dnia 5 stycznia 2011r. uprawomocniło się postanowienie Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z 14 maja 2007r. o wykreśleniu Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w likwidacji we W. z Krajowego Rejestru Sądowego.

Po zakończeniu likwidacji (...) we W. pozostała niezapłacona kwota zadłużenia w wysokości ok. 9 mln zł. Sprzedaż pozostałego po (...) majątku tj. obiektów poszpitalnych jedynie w części pokryła te szkody.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo jest niezasadne, przy czym nie budzi wątpliwości, że należności postawionego w stan likwidacji Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej stają się zobowiązaniami i należnościami jego organu założycielskiego z dniem zakończenia czynności likwidacji, określonych w uchwale o likwidacji. Organem założycielskim (...) we W. był Powiat (...) – jest on zatem właściwą jednostką samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 60 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej.

Porozumienie z dnia 14 stycznia 2002r. zawierało bezwarunkowe zobowiązanie się Powiatu (...) do zwolnienia z odpowiedzialności Powiatu (...) z tytułu poręczenia kredytu udzielonego (...) we W., co przesądzone zostało ostatecznie prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 26 kwietnia 2006r. Powyższa umowa ma skutki prawne umowy o zwolnienie dłużnika z obowiązku świadczenia (art. 392 kc) w wyniku konwersji nieważnego przejęcia długu w umowę obligacyjną przewidzianą w tym przepisie (art. 521§ 2 kc).

W przedmiotowej sprawie Bank (...) SA pismem z dnia 1 kwietnia 2003r. żądał spełnienia świadczenia od kredytobiorcy (...)i jednocześnie zawiadomił o tym poręczyciela (Powiat (...)). Otrzymawszy to zawiadomienie, poręczyciel w dniu 2 kwietnia 2003r. dobrowolnie wykonał zobowiązanie. Uszczerbek majątkowy poniesiony został przez Powiat (...) (jako poręczyciela) w wykonaniu zobowiązania poręczycielskiego w związku z niewykonaniem zobowiązania gwarancyjnego przez Powiat (...). W wyniku takiego wykonania doszło do uszczuplenia majątku Powiatu (...).

W wyniku realizacji poręczenia, Powiatowi (...) przysługiwały dwa odrębne roszczenia – wobec (...) we W. roszczenie regresowe z tytułu spełnienia obowiązku poręczycielskiego oraz wobec Powiatu (...) roszczenie o charakterze odszkodowawczym z umowy gwarancyjnej. Układ ten nie stanowi jednak zobowiązania solidarnego (solidarność może bowiem wynikać wyłącznie z ustawy lub czynności prawnej – art. 369 kc), ale można go zakwalifikować jako tzw. solidarność nieprawidłowa (odpowiedzialność in solidum).

Tym samym zgodnie ze stosowanym odpowiednio art. 366 kc, spełnienie zobowiązania gwarancyjnego przez gwaranta powoduje wygaśnięcie obydwu zobowiązań, a więc także długu regresowego poręczyciela wobec poręczonego.

W ocenie Sądu Okręgowego do rozliczeń między stronami w przedmiotowej sprawie nie może mieć zastosowania przepis art. 376 § 1 kc, albowiem pomiędzy współdłużnikami in solidum ((...) i Powiatem (...)) nie istnieje żaden stosunek wewnętrzny. Nie może mieć także zastosowania w rozpoznawanej sprawie art. 441 § 2 lub 3 kc, albowiem odpowiedzialność dłużników nie była odpowiedzialnością za tę samą szkodę. Podstawa rozliczeń między stronami nie może być również art. 518 kc, albowiem przepisy art. 518 kc znajdują zastosowanie w przypadku gdy ktoś działa jako osoba trzecia, spełniając cudzy dług, a więc działa w wykonaniu cudzego zobowiązania. W przedmiotowej sprawie

Powiat (...) (gwarant) był dłużnikiem poręczyciela (Powiatu (...)), a jego dług miał charakter samoistny i został spłacony jako własne zobowiązanie gwaranta, nie była to natomiast zapłata za (...) (za poręczonego). Dług gwaranta nie miał żadnego związku z długiem poręczonego, a gwarant nie był odpowiedzialny za regresowe zobowiązanie poręczonego. Powiat (...) świadcząc odszkodowanie spłacił swój dług, za który był odpowiedzialny wobec Powiatu (...).

Tak więc, gdy między dłużnikiem a osobą trzecią, za której odpowiednie zachowanie gwarantowano, brak jest odrębnego stosunku prawnego, mogącego być podstawą oparcia na nim ewentualnych rozliczeń po spełnieniu świadczenia odszkodowawczego, wyłączyć należy także możliwość powołania się na inną podstawę prawną. Ewentualnie można byłoby jeszcze w ocenie Sądu Okręgowego rozważyć możliwość zastosowania przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, ponieważ dłużnik zobowiązania gwarancyjnego, spełniając własne świadczenie odszkodowawcze, zaoszczędza takiego samego wydatku osobie trzeciej, która miała obowiązek pokryć wyrządzona przez siebie szkodę.

Przesłankami powstania zobowiązania z bezpodstawnego wzbogacenia (art. 405 kc i n) są: 1/ uzyskanie korzyści majątkowej (wzbogacenie), 2/ osiągnięcie korzyści z majątku innej osoby (zubożenie), 3/ związek między wzbogaceniem a zubożeniem, 4/ uzyskanie korzyści bez podstawy prawnej. Ciężar dowodu w zakresie przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia na zasadach ogólnych (art. 6) spoczywa na osobie zubożonej.

W ocenie Sądu pierwszej instancji powodowi nie przysługuje roszczenie oparte na przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu, albowiem istnieje prawna podstawa wzbogacenia (...) W.. Roszczenia banku (...) SA wobec (...) stały się wymagalne w dniu 30 marca 2003) i przedawniły się w dniu 30 marca 2006r. Sąd podzielił bowiem pogląd prawny wyrażony w uchwale Sądu najwyższego z dnia 17 lipca 2003r, że roszczenie nabyte przez poręczyciela na podstawie przepisu art. 518 § 1 pkt 1 kc przedawnia się w terminie przewidzianym dla przedawnienia roszczenia wierzyciela wobec dłużnika głównego. Ponieważ roszczenie banku z tytułu udzielonego kredytu jest związane z prowadzeniem przez bank działalności gospodarczej, roszczenia tego rodzaju przedawniają się w terminie 3-letnim. W rezultacie w dniu dokonania zapłaty przez powoda tj. w dniu 18 maja 2006r. roszczenie regresowe Powiatu (...) względem (...)z tytułu wykonania przez Powiat (...) obowiązków poręczyciela było przedawnione a przez to zobowiązanie (...) było zobowiązaniem tzw. niezupełnym. Wraz z przedawnieniem się roszczenia głównego przedawniło się także roszczenie o odsetki.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy w ocenie Sądu pierwszej instancji nie wystąpiły także przesłanki określone w art. 121 pkr 4 kc. Pojęcie siły wyższej, którego kc nie definiuje, ujmowane jest w orzecznictwie i doktrynie jako zdarzenie zewnętrzne, które ma charakter nadzwyczajny i któremu nie można zapobiec. Należą do tej kategorii zdarzenia o charakterze katastrof przyrodniczych (np. powódzie, huragany, trzęsienia ziemi itp.) lub nadzwyczajnych zdarzeń życia zbiorowego (np. wojna, rozruchy itp.), które uniemożliwiają uprawnionemu wszczęcie postępowania sądowego, zgłoszenie zarzutu w procesie itd. Wskazywana zatem przez powoda okoliczność, jakoby w świetle art. 60 ust. 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej ujemny wynik finansowy (...) we W. uniemożliwił Powiatowi (...) dochodzenia przed Sądem roszczeń wobec (...) we W., nie może być zakwalifikowana jako „siła wyższa” w rozumieniu art. 121 pkt 4 kc.

Powód nie wykazał też, by w sprawie doszło do przerwania biegu przedawnienia na skutek uznania długu (art. 123 § 1 pkt 2 kpc). Starostwo nie dysponuje potwierdzeniami sald (...) we W. przez Powiat (...) oraz potwierdzeniami sald Powiatu (...) przez (...)we W..

Zdaniem Sądu Okręgowego w okolicznościach przedmiotowej sprawy brak jest także podstaw, by przyjąć, że podniesione przez stronę pozwana zarzutu przedawnienia pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (art. 5 kc).

W apelacji z 25 czerwca 2012r. powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, to jest art. 405 kc przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że roszczenie strony powodowej nie jest roszczeniem z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia oraz art. 118 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że termin

przedawnienia roszczeń powoda wobec pozwanego wynosi trzy lata. Zdaniem skarżącemu Sąd Okręgowy naruszył także przepisy art. 121 pkt 4 kc, art. 117 § 2 kc i art. 5 kc.

Wskazując na powyższe powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 843.669,12 zł z ustawowymi odsetkami od 17 września 2007r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu za obie instancje.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

1. Apelacja powoda jest zasadna.

Przedmiotem sporu jest roszczenie regresowe Powiatu (...), który w ramach umowy z 14 stycznia 2002r. w sprawie ustalenia podziału zobowiązań, środków finansowych oraz mienia ruchomego i nieruchomości przejął dług w postaci poręczenia kredytu obrotowego udzielonego przez (...) SA dla(...) we W.. Poręczycielem był Powiat (...). Na podstawie umowy z 14 stycznia 2002r. powód Powiat (...) zaciągnął zobowiązanie o charakterze gwarancyjnym (prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego z 26 kwietnia 2006r). A zatem, powód stał się gwarantem, a pozwany beneficjentem z umowy gwarancji.

W dniu 18 lipca 2006r. Powiat (...) wypełniając obowiązki gwaranta przekazał Powiatowi (...) - beneficjentowi a jednocześnie poręczycielowi, kwotę 843.669,12 zł (w tym odsetki ustawowe). Wcześniej, to jest 2 kwietnia 2003r, Powiat (...) jako poręczyciel wpłacił na rzecz kredytodawcy (...) SA kwotę 605.949,84 zł. Dodać należy, że przekazanie sumy 843.669,12 zł nastąpiło po wyroku Sądu Apelacyjnego z 26 kwietnia 2006r. na mocy którego Sąd zasądził od Powiatu (...) na rzecz Powiatu (...) wyżej wymienioną kwotę z ustawowymi odsetkami od 2 kwietnia 2003r.

Krótkie przypomnienie powyższych faktów, było konieczne dla zrozumienia niniejszego sporu, w ramach którego Powiat (...) wniósł o zasądzenie od Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej we W. jako kredytobiorcy, kwoty 843.669,12 zł z ustawowymi odsetkami. Dług kredytowy spłacił bowiem poręczyciel, którym był Powiat (...).

W przedmiotowej sprawie pozwanym był zatem kredytobiorca, który nie poniósł ciężaru w postaci spłaty kredytu. Ponieważ jednak Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (Szpital we W.) uległ likwidacji z dniem 31 grudnia 2010r, jego zobowiązania i należności z dniem zakończenia czynności likwidacyjnych przejął organ

założycielski, którym jest Powiat (...). W rezultacie, do procesu po stronie pozwanej w miejscu Szpitala we W. wstąpił Powiat (...). W odróżnieniu postępowania zakończonym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 26 kwietnia 2006r, w którym Powiat (...) występował jako beneficjent z umowy gwarancji i poręczyciel w niniejszym postępowaniu występuje jako organ założycielski i następca prawny zlikwidowanego dłużnika – kredytobiorcy.

2. Sąd pierwszej instancji uznał, że podstawą prawną roszczenia powoda są przepisy

o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405 i nast. kc), skoro dłużnik zobowiązania gwarancyjnego (powód) spełniając własne świadczenie odszkodowawcze, zaoszczędził wydatku osobie trzeciej, a mianowicie dłużnikowi głównemu – Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej.

Kluczowe znaczenie w rozważaniach Sądu Okręgowego ma jednak to, iż zdaniem Sądu nie jest spełniona jedna z przesłanek roszczenia, ponieważ istnieje prawna podstawa wzbogacenia (...) we W.. Roszczenie kredytodawcy – (...) SA wobec kredytobiorcy (...) stało się bowiem wymagalne w dniu 30 marca 2003r. i przedawniło się 30 marca 2006r. Tak samo roszczenie nabyte przez poręczyciela – Powiat (...) – na podstawie przepisu art. 518 § 1 pkt 1 kc, przedawniło się w wyżej wymienionym terminie 3-letnim. Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego już w dniu dokonania zapłaty kwoty 843.669,12 zł przez powoda, to jest 18 maja 2006r, zobowiązanie (...) było zobowiązaniem tzw. niezupełnym. Nie podlega zaś wydaniu wzbogacenie spowodowane przez upływ przedawnienia. Cel takich

instytucji jak przedawnienie, wyklucza możliwość obalenia jego skutku, poprzez zastosowanie bezpodstawnego wzbogacenia.

3. Należy się zgodzić z Sądem pierwszej instancji, że w relacji wierzyciel kredytowy

– dłużnik kredytowy ((...) SA – (...) we W.) przedawnienie nastąpiło 30 marca 2006 bowiem także Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z 30 stycznia 2007, IV CSK 356/06, że termin przedawnienia roszczenia banku wobec osoby niebędącej przedsiębiorcą wynosi trzy lata (Lex nr 276223). Zgodnie z umową kredytową, kredyt miał być spłacony do końca marca 2003r.

Natomiast nie jest już tak jednoznaczna kwestia terminu przedawnienia roszczenia poręczyciela. W powołanej przez Sąd pierwszej instancji uchwale z 17 lipca 2003r, III CZP 43/03, Sąd Najwyższy uznał, że roszczenie nabyte przez poręczyciela na podstawie art. 518 § 1 pkt 1 przedawnia się w terminie przewidzianym dla przedawnienia roszczenia wierzyciela wobec dłużnika głównego, a więc z niniejszej sprawie, w terminie trzech lat. Wynika to m.in.

z faktu, że w ramach tzw. subrogacji legalnej poręczyciel znajduje się w sytuacji prawnej zaspokojonego wierzyciela. Dłużnik może bowiem podnosić zarzuty, którymi dysponował wcześniej wobec wierzyciela. Nie można jednak pominąć tego, iż poręczenie zostaje z reguły udzielone na zlecenie dłużnika. Poręczycielowi przysługuje więc roszczenie z umowy zlecenia o zwrot tego, co świadczył na rzecz wierzyciela (art. 735 kc). Przed poręczycielem jest zatem otwarta inna droga do dochodzenia roszczenia zwrotnego na podstawie stosunku wewnętrznego i tym samym przysługują mu dwa roszczenia zwrotne mianowicie wynikające z subrogacji ustawowej oraz ze stosunku wewnętrznego np. umowy zlecenia (A. Szpunar, Wstąpienie w prawa zaspokojonego wierzyciela, Zakamycze 2000, s. 69). Roszczenie z umowy zlecenia ulega zwykłemu dziesięcioletniemu przedawnieniu i powstaje dopiero z chwilą spełnienia świadczenia przez poręczyciela. Poręczyciel nie musi dokonywać wyboru między tymi dwoma roszczeniami, ponieważ przysługują mu one kumulatywnie (A. S., s. 69-70).

Reasumując, poręczycielowi, którym był Powiat (...), przysługiwały dwa roszczenia z różnych tytułów, dla których terminy przedawnienia wynosiły trzy lata i dziesięć lat.

Chociaż powodem jest gwarant, a spór nie leży na płaszczyźnie umowy poręczenia, powyższe rozważania miały o tyle znaczenie, że Sąd Okręgowy uznał, iż roszczenie regresowe poręczyciela względem dłużnika głównego – (...) w W. z tytułu wykonania obowiązków poręczyciela było przedawnione w dniu 18 maja 2006r. co oznacza, że istnieje podstawa prawna wzbogacenia (w dniu 18 maja 2006r. powód Powiat (...) przekazał Powiatowi (...), ówczesnemu poręczycielowi kwotę 843.669,12 zł).

Zakładając jednak, że także roszczenie regresowe poręczyciela w dniu 18 maja 2006r. było przedawnione, nie można uznać, że istnieje podstawa prawna wzbogacenia, a więc, że nie istnieje jedna z przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia. Nie budzi bowiem wątpliwości że jedyną podstawą prawną umożliwiającą dochodzenie przez gwaranta zwrotu od dłużnika sumy gwarancyjnej, są przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (P. Machnikowski, Umowa o zwolnienie poręczyciela z obowiązku świadczenia, MOP 2008 nr 9 s. 502-504; E. Łętowska, Umowa o świadczenie przez osobę trzecią, Wyd. Prawnicze, Warszawa 1970, s. 149; G. Tracz, Umowa gwarancji, Zakamycze 1998, s. 297).

Gwarant nie płaci cudzego długu, lecz swój dług, nie odpowiada bowiem za dług osoby trzeciej, ale za wykonanie obowiązków ciążących na osobie trzeciej. Z punktu

widzenia gospodarczego gwarant nie powinien ponosić definitywnie ciężaru długu, dlatego przysługuje mu roszczenie zwrotne do dłużnika głównego (kredytobiorcy).

W niniejszej sprawie gwarant był dłużnikiem poręczyciela, jednak jego dług miał charakter samoistny, był długiem formalnie i materialnie własnym i został spłacony jako własne zobowiązanie gwaranta, nie była to natomiast zapłata „za poręczonego”. Dług gwaranta nie miał żadnego związku z długiem poręczonego, a gwarant nie był odpowiedzialny za regresowe zobowiązanie poręczonego. Oznacza to, w przypadku gwaranta nie ma zastosowania art. 518 § 1 pkt 1 kc

i nie dochodzi tym samym do subrogacji ustawowej, to jest wstąpienia w sytuację prawną zaspokojonego wierzyciela. Dłużnik główny nie może tym samym podnosić zarzutów wobec gwaranta którymi dysponował wcześniej wobec wierzyciela. Dotyczy to również zarzutu przedawnienia i to w takiej postaci, w jakiej zarzut ten przysługiwałby wobec wierzyciela, który udzielił kredytu.

Między gwarantem a dłużnikiem głównym ewentualnie jego następcą prawnym wiążący jest zatem ogólny dziesięcioletni termin przedawnienia, przewidziany dla roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia (art. 118 kc).

Dla Sądu pierwszej instancji nie była to jednak prawnie relewantna okoliczność, ponieważ jak się wydaje, Sąd ten oddalił powództwo nie dlatego, że roszczenie powoda z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia uległo przedawnieniu ale, że w chwili spełnienia świadczenia przez powoda na rzecz poręczyciela (18 maja 2006), roszczenie kredytodawcy – Banku (...) SA i poręczyciela Powiatu (...) wobec dłużnika głównego było przedawnione. Zobowiązanie (...) było zatem zobowiązaniem niezupełnym, co zdaniem Sądu Okręgowego, wyklucza wydanie korzyści majątkowej.

Z powyższym stanowiskiem nie można się zgodzić z następujących względów.

W przedmiotowej sprawie powód – gwarant był dłużnikiem poręczyciela – beneficjenta z umowy gwarancyjnej i w dniu 18 maja 2006r. dokonał zapłaty na jego rzecz, a nie wierzyciela głównego to jest Banku. Obecnie żąda wyrównania uszczerbku majątkowego od dłużnika – kredytobiorcy który nie spłacił kredytu.

To, iż zapłata przez gwaranta nastąpiła w okresie gdy roszczenie wierzyciela ((...) SA) i roszczenie regresowe poręczyciela (Powiat (...)) wobec dłużnika głównego było przedawnione, między stronami sporu nie ma znaczenia. Należałoby podzielić stanowisko Sądu Okręgowego, gdyby powód był dłużnikiem Szpitala i zapłacił dług po upływie terminu przedawnienia, sądząc że nie ma przedawnienia, a następnie powołując się na przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, zażądał zwrotu spełnionego świadczenia.

Powód był dłużnikiem poręczyciela Powiatu (...), a zapłata (spełnienie świadczenia) sumy gwarancyjnej, która stanowi czynność prawną, miała skutek wyłącznie między powodem a poręczycielem. Było to wykonanie umowy z 14 stycznia 2002r. Tym samym bez znaczenia to jest fakt, że roszczenie wierzyciela kredytowego i poręczyciela było wówczas przedawnione.

Zobowiązanie pozwanego było zobowiązaniem tzw. niezupełnym, ale nie wobec

powoda. Termin przedawnienia dla roszczenia powoda wynosi dziesięć lat.

A zatem, korzyść uzyskana przez pozwanego dłużnika głównego nie miała podstawy prawnej.

Zapłata dokonana przez gwaranta spowodowała z jednej strony - uszczerbek w majątku płacącego, a z drugiej strony – pozytywną zmianę w majątku poręczonego. Innymi słowy, korzyść wyszła z majątku gwaranta pod postacią zapłaty na rzecz poręczyciela, a weszła do majątku poręczonego pod postacią wygaśnięcia jego zobowiązania kredytowego. Dla tak dokonanego transferu majątkowego nie ma podstawy prawnej ani uzasadnienia we względach słuszności i korzyść dłużnika nie powinna być zachowana.

Dodać należy, że w niniejszej sprawie nie zachodzi przypadek wzbogacenia mającego usprawiedliwienie w orzeczeniu sądowym, chociaż w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 26 kwietnia 2006, sygn.IACa 1231/05 zasądzono od Powiatu (...) na rzecz Powiatu (...) kwotę 605.949,89 zł z ustawowymi odsetkami od 2 kwietnia 2003r. Po pierwsze, Powiat (...) w niniejszej sprawie występuje nie jako poręczyciel, a jako następca prawny dłużnika głównego, to jest (...) we W.. Po drugie, wyżej wymieniony wyrok nakazywał spełnienie świadczenia przez gwaranta na rzecz poręczyciela i tylko w odniesieniu do tego drugiego można mówić o istnieniu podstawy prawnej przysporzenia, która nie rozciąga się na korzyść majątkową uzyskaną przez poręczonego.

Mając powyższe na uwadze należało zaskarżony wyrok zmienić i na podstawie art. 405 kc zasądzić dochodzona kwotę z ustawowymi odsetkami od 17 września 2007r. oraz kosztami procesu (art. 98 kpc).

J. Nowicki E. Fijałkowska M. Tomaszewski